

Obratna

ŠTEVILKA 6 | 2,99 EUR | 29 HRK | 13. JUNIJ 2019 | WWW.REVIJA-OBRAZI.SI | 9177185414070001

Azra Širovnik

**ODPRLA NAM
JE VRATA V SVOJO
ZASEBNOST**

Barbara Pešut

**MOJA BOLEZEN
JE HUDIČEVA**

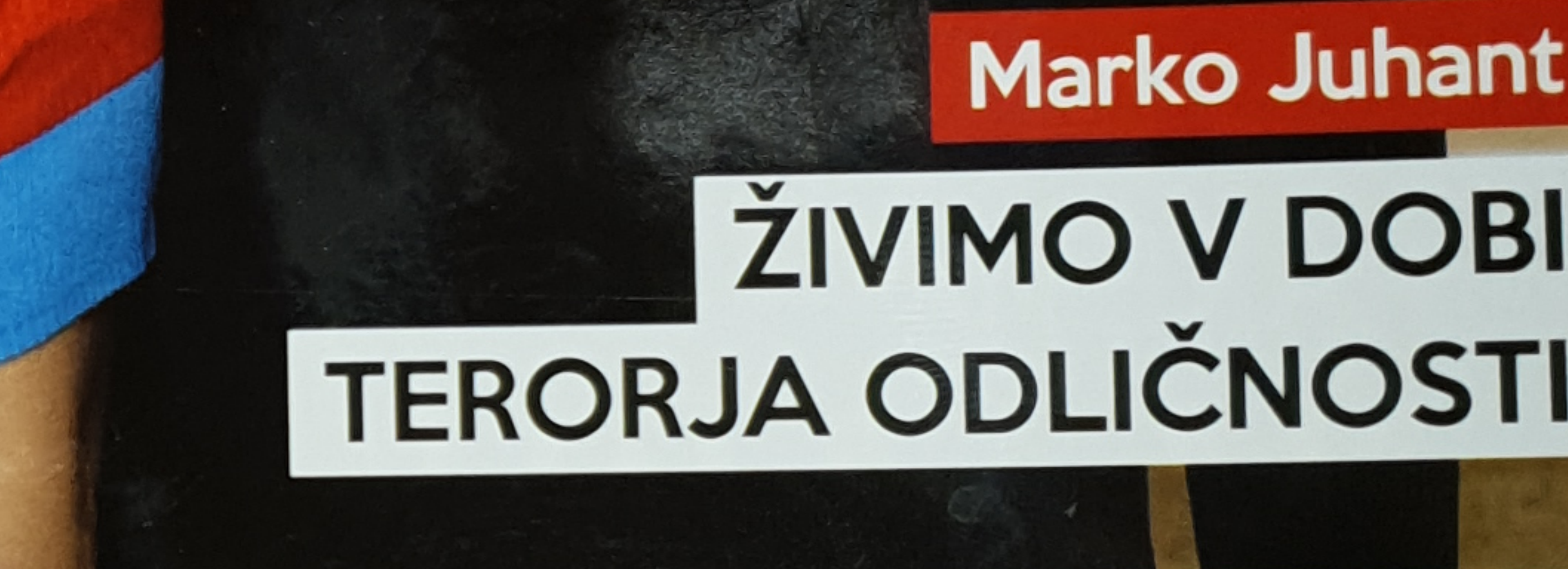
Tanja Ribič in Zala Djuric

**POTREBNA
JE BILA
KLOFUTA ZA
IZPUST LOVK**

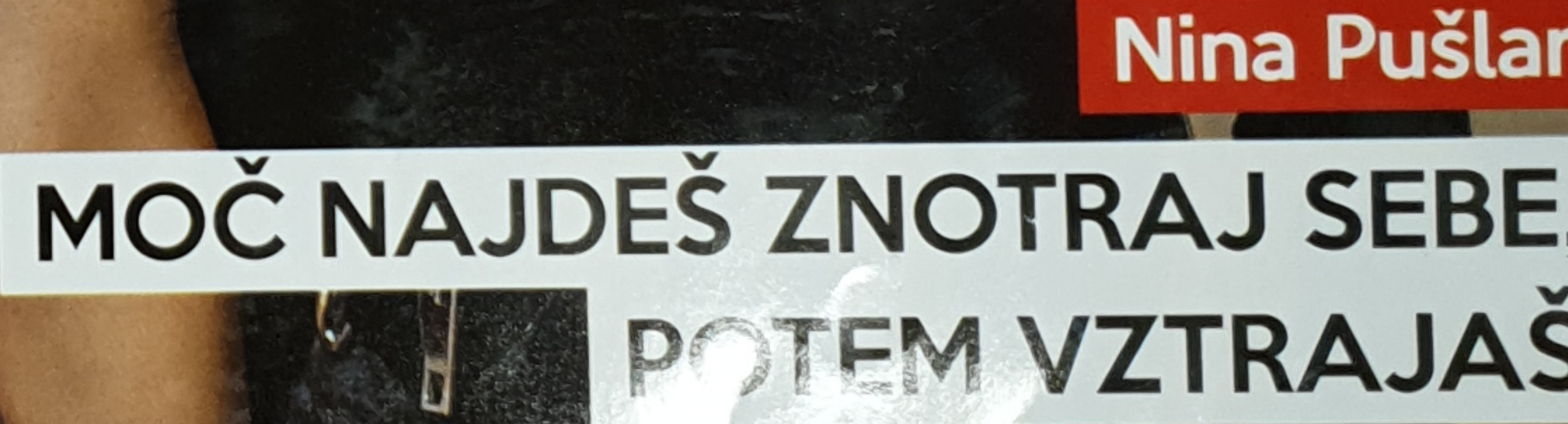
Marjan Ogorevc

**SEVEDA SEM TUDI
JAZ DEPRESIVEN**

Marko Juhant

**ŽIVIMO V DOBI
TERORJA ODLIČNOSTI**

Nina Pušlar

**MOČ NAJDEŠ ZNOTRAJ SEBE,
POTEM VZTRAJAŠ**

Marko Juhant

Živimo v dobi terorja odličnosti

TAKO RAZMIŠLJA SPECIALNI PEDAGOG IN STROKOVNJAK ZA VZGOJO MARKO JUHANT. PREPRIČAN JE, DA SE GENSKO DANAŠNJI OTROCI NE RAZLIKUJEJO OD OTROK NEKOČ, »NEKOČ SO STARŠI OTROKOM PRIVZGAJALI DELAVNOST IN POŠTENOST; DANES SI ŽELIJO PREDVSEM, DA BI BILI SREČNI IN USPEŠNI«. POGOVARJALA SVA SE O TEM, KAKO VZGAJATI ZDRAVO, S KAZNIJO ALI BREZ NJE, IN O TEM, KAR BO POSTALO AKTUALNO ŽE ČEZ NEKAJ DNI: ALI JE PRAV, DA OTROK MED POČITNICAMI (ZGOLJ) LENARI?

V poplavi informacij in nasvetov o vzgoji se starši pogosto ne znajdejo. Kako dobre vzgajati in kje se vzgoja začne? Začetek vsake vzgoje je pri otroku, po katerih želja starša. Če čevlji odraja, potem ni dvoma, da boste otroku, če mu nameri naklonila veliko svežega zraka, gibanja in zdravni in prehranske navade, ki podpirajo otrokovo razvoj. To so vrednote, po katerih želita vzgajati. Vendar je informacij res veliko in selekcija je najza. Za soto se uporabljajo lastne vrednote. Sam uporabljam, kot pišem, »svoje« vrednote. Zato v neznanem okolju natakarka najprej vprašam, ali imajo kuharje in slakarje. Preden naročim hrano, obiščem toaletno, če se to da, pogledam še ženske sanitarije, ki so bolj čiste. Želim predeček, da ne deluje hiša po sistemu »vrednotaj, uaj, zadaj fuji!«

In če starši nimajo razvitih teh vrednot?

Namesto da bi otroke vzgojili v rahločutne ljudi, jih le rahločutno vzgajajo v odvisnike od informacijskih tehnologij. Zato so danes redki sanje, ki znajo pri desetih letih zabiti žebelj. Očetje tudi. Bi pa mama zabijala, ker ona je res pravi bedec!

So danes otroci drugačni, kot so bili nekoč?

Vsak otrok je poseben. Zato se je treba vsakemu prilagajati, kar ve vsak starš, ki ima dva otroka ali več. Ti silni drugačnost in ekskluzivnost otroke razdružujeta, saj ne prepoznajo, po čem so si podobni, ne poznajo lastnosti, ki bi jih povezale. Genetsko so otroci prav malo drugačni od tistih desetletja nazaj. Širše družbeno okolje, drugače delujoče družine ter vplivi medijev in spremenjene vrednote so jih spremenili v take, kot so. Spremeni okolje in boš imel drugačne otroke. Spremeni vrednote, razlika bo še večja. Ne tako dolgo nazaj so starši otrokom privzgajali, da bi bili delavni in pošteni.

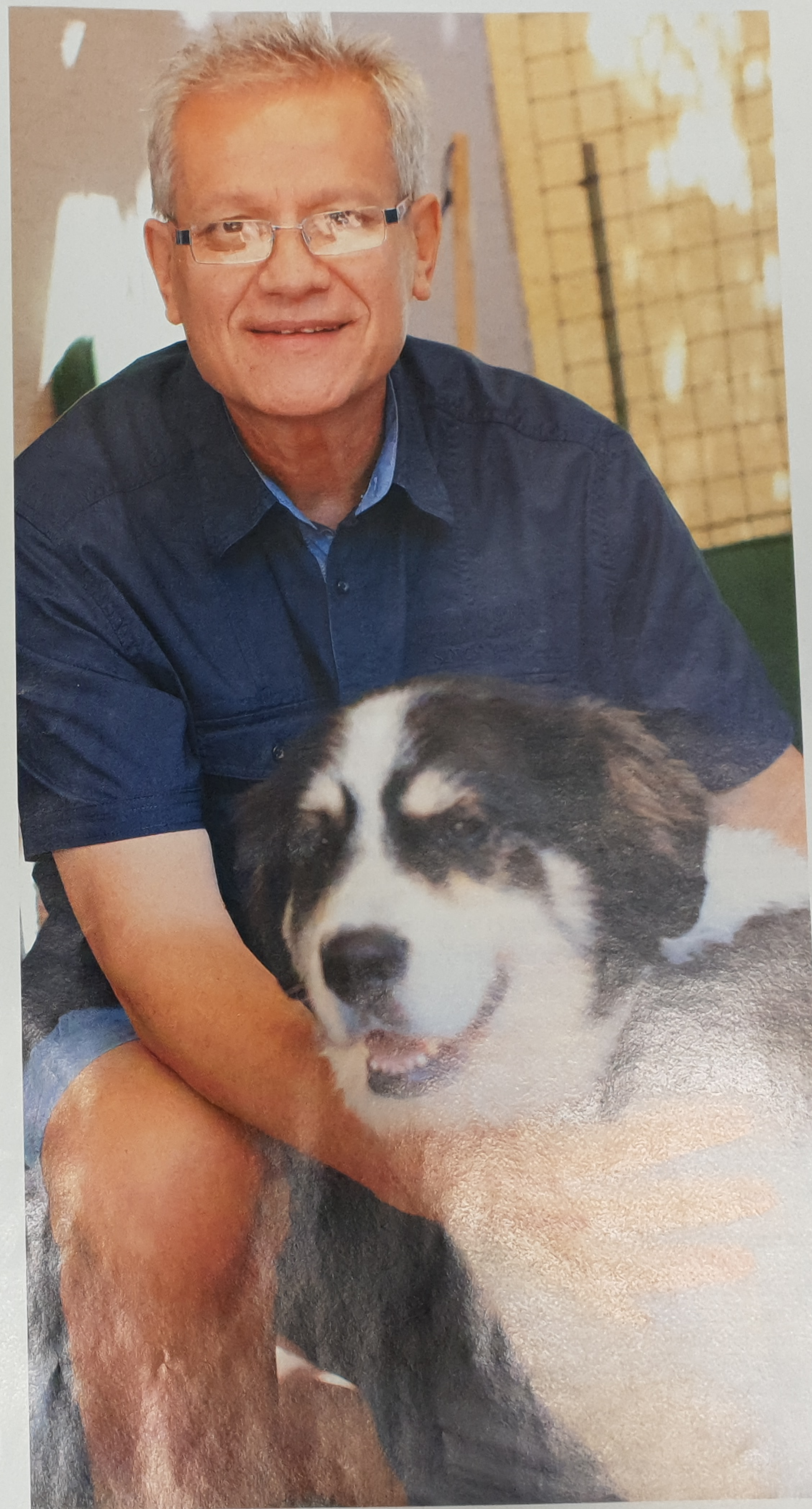
Treba je vzgajati, samo izobraževanje o vzgoji ni dovolj.

In kaj jim privzgaajajo danes?

Danes pa naj bi bili srečni in uspešni. Kako vzgajaš srečnost? Uspešnost brez delavnosti in poštenja?

Torej vzgajamo male egoiste?

Da, pogosto. Prvič, v to smer sili celotna kultura Jaz! Le od kod tolikšna potreba po selfijih pri otrocih, najstnikih in adolescentih? Vskod se mora promovirati s pomočjo tehnologije in svojih dosežkov. Zato so športniki tako cenjeni. A če so zmagali včeraj, danes pa ne, ni dovolj. Živimo v dobi terorja odličnosti. Običajna stvar je ničvredna.

Mame se znajo posvetiti karieri bolj kot otroku, 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Nič službenega ji ni odveč, otrok, ki jo potrebuje za neki odgovor, pa ji je v nadlego.

Prav dobro je komaj dovolj, odlično je le za sproti. Samo ultra hiper rezultat (morda še oksini in z aloje vero) nekaj šteje. Drugič, veliko otrok ne zna deliti. Tudi takrat, ko imajo vsega dovolj in preveč, ne dajo. Mnogi se bojijo karkoli od drugih sprejeti, ker se bojijo, da bodo morali vrniti oziroma se morda pričakuje neka povratna gesta. Meni najljubša definicija o normalnosti neke osebe govori prav o tem: normalen je tisti, ki zmore dati in zmore prejeti. Premislite in boste videli, da to drži.

Kdaj ali sploh uporabiti kazeni?

Kazen je samo eden od veljavnih ukrepov. Uporabi se takrat, ko je kršenje terja posledice, ni pa pametno čakati na naravne posledice prekrška. Če otrok drži balanco bicikla navzkriž, se s kolesom zvrne. Padeč in bolečine so naravna posledica, ni treba kaznovati. Če pa otrok teka čez cesto k sosedom in ne preveri prometa, ne boste čakali na naravno posledico – da ga poveljajo. Zato ga boste za ponoven tak prehod kaznovali vi.

Kdaj ni učinkovita?

Kadar je narobe izbrana ali pa narobe izvedena. Če vzamete računalnik zaradi cveka za deset dni, je narobe izbrana in še narobe izvedena. Kaj otroka silni v to, da bi karkoli razrešil, če je kazen tako ali tako desetdnevna?

Kako torej učinkovito kaznevali?

Prav izbrana in izvedena kazen: »Nimaš računalnika, dokler tega cveka ne popraviš!« No trajalo deset dni? Ne, otrokovi cilji se orenno popraviti čim prej na katerikoli možni način, celo s tujimi pomočniki.

Je prav, da je otroku dovolj prosti čas?

Da, otroku mora biti prosti čas. Šele takrat se animira njegova kreativnost. Če potrebuje prosti čas, so prosti čas in kreativni niso prosti čas, so prosti čas. Prostost je danes ni sposobna samih otrok, ki so prosti, ne da bi delali, škoda. To je prostost, ki so pred leti brez vsakega predečka ostali doma.

Počitnice so počitnice, ne učitnice. Otrok naj se odpočije od šole.

Kakšne koristi ima otrok od vodenih programov in animacij, ki so med starši in otroki vedno bolj priljubljene, predvsem, ko gre za praznovanje rojstnih dni? Kaj menite na primer o programih, ki jih izvajajo v zelo priljubljenem Minicityju in delujejo na prvi pogled res poučno?

Nujno je, da ločimo zabavo od igre. Oboje je lahko zabavno in veselo, a ko je zabave konec, ne ostane nič uporabnega, ni napredka. Zabava je lahko igranje igrice na računalniku. S poskusi otrok ugotovi, da mora pri četrtem stebru zaviti levo, drugače izpade. Pri četrtem levo - kje bo to otrok lahko uporabil v resničnem življenju? Ne more. Tudi ob igri je zabavno. Obisk Minicityja je vesel in vznemirljiv dogodek. A izkušnje tega obiska bo otrok uporabljal tudi v vsakdanjem življenju. Recimo, če se odpravi spoznati promet, bo doživel, kako pomembna je vidljivost – nošenje odsevnihih znakov v temi. Doživetje bo uporabljal vse življenje. Kadar gre za praznovanje rojstnega dne, ki ga organizirajo tretje osebe, je pomemben predvsem program. Obisk Minicityja je ob tem glavni, zabavni in učni dogodek, rojstni dan je le česnja na torti malega mesta.

Kdaj je za otoka dovolj risank? So slednje sploh primarne?

Priljubljene so izbrane risanke, predvsem tiste brez učnih in vidnih učinkov in brez prevelikega učnega učinka. Ustrezite se z otrokom, brez telefona, in gledajte risanke skupaj. Ko je vam dovolj, je za otoka za preveliko delo na dan za predšolskega je en dan, a se pravično ravnamo po dolžini risank. Če to gleda. Če se dolga 12 minut, jo bo lahko gledal do konca. Tako tudi, če se zmenite za dve risanki po večerju.

Živimo v dobi terorja odličnosti. Običajna stvar je ničvredna. Prav dobro je komaj dovolj, odlično je le za proti.

Je pomembneje, kako ali koliko časa smo z otrokom?

Količina šteje. Če si ne vzamete vsaj 45 minut, se ne hvalite, da ste bili z otrokom. Če se odrečete vsemu drugemu - stanovanju, telefonu, pasjemu povodcu in nakupovalni vrečki - in otroku na sprehodu 100-odstotno posvetite 20 minut, tudi šteje. A mora biti en sam otrok, ki se mu popolnoma posvetite. Predvsem ga poslušajte, ne pametujte.

Kakšen odtis pušča na otroku odnos med staršema?

Otrok se uči z oponašanjem, s kopiranjem. Kopira vse v paketu, zato šteje vse! Nekoč je otrok zakonca povezal, danes ju pogosto razdružuje, ker eden ali drugi ne prevzame svoje vloge, kot je treba. Ali se mama prikloni na otroka in očeta sploh več ne opazi ali se oče poroči s svojo službo. Tudi mame se znajo posvetiti karieri bolj kot otroku, 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Nič službenega ji ni odveč, otrok, ki jo potrebuje za neki odgovor, pa ji je v nadlego. Zato so otroci odtujeni tudi sami od sebe. Ne vedo, česa so sposobni, ker ni nikogar, ki bi stvari pri otroku spremljal, kaj šele spodbujal.

Kaj tke zdravo in srečno otroštvo?

Geni in pametni starši in ne pametni telefoni. Pametni, inteligentnost ne zadošča. Pametni pomeni, da svojo inteligenco uporabijo v dobro sebe, tistih, ki jih imajo radi, in širšega okolja, v katerem živijo.

Kako biti dober starš?

Treba je vzgajati, samo izobraževanje o vzgoji ni dovolj. Treba je vztrajati pri vrednotah; spravljati v red lastne otroke in ne tujih; otroke voditi in ne samo motivirati; delovati moramo s svojim zgledom; otroke moramo imeti radi, a moramo hkrati od njih tudi zahtevati; od njih moramo zahtevati predanost temu, kar počnejo, ne zgolj vpletenost.

Ali naj mama sedi ob otroku, ko ta dela šolsko nalogo in se uči?

Če si ne vzamete vsaj 45 minut, se ne hvalite, da ste bili z otrokom.

Otrok ne potrebuje pomoči v obliki sedenja, ampak nadzor, pomoč pri prijemanju pisala, popravke in podobno. Mama mora biti prisotna, a ne sedi za mizo, opravlja naj svoje delo in se vrača k otroku, ki se uči za jedilno mizo. V svoji sobi se otrok uči, ko postane samostojen pri učenju.

Ker se bližajo počitnice, me zanima, ali naj otrok med počitnicami lenarijo ali tudi kaj napravi na šolo?

Počitnice so počitnice in ne učitnice. Otrok naj se odpočije od šole. To ne pomeni računalnika in telefona »do sitega«! Delajo naj v dobrobit družine po nekaj ur na dan. Vse, kar delate odrasli. Tudi zadnji počitniški teden naj bo brez učenja. Šolsko delo se začne s prvim dnevom pouka. Predlagam, da obnovijo poštevanke, prva triada prepíše kaj iz časopisa, da se nalivnik in roka znova uskladita, itd. Na prvi šolski dan naj bi šele ovili zvezke in knjige, seveda skupaj z otrokom in ne namesto njega.

Torej je prav, da med počitnicami popolnoma pozabijo na šolo?

Pogojno bi dovolil učenje v počitnicah le, če je otrok krovec in ima zadnji teden v avgustu dopust. Če v četrtek razkrije četrto streho, odstrani izolacijo in žleb, potem pa vse skupaj uredi nazaj, napravi strelovod, pokrije z opeko – vse to za vajo, saj veste, da ne bo pozabil, potem se lahko tačas njegov otrok uči.